

Örökjáradék-ügy: tárgyalásokat kezdeményezünk a zsidó felekezetekkel

A magyar zsidóság történetében példátlanul, külföldi bíróságon támadja a Köves Slomó vezette Egyesült Magyarországi Izraelita Hitközség (EMIH) és a Deutsch Róbert elnökölte Magyarországi Autonóm Ortodox Izraelita Hitközség (MAOIH) a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségét (Mazsihisz).

A két szervezet közös kereset nyújtott be a Jeruzsálemi Főrabbinátus Bíróságának Polgári Tagozatához, kérve a magyar kormány által a magyarországi zsidó felekezeteknek nyújtott örökjáradék elosztásának felülvizsgálatát.

Az erről szóló keresetlevelet gyálázatos módon a holokauszt magyarországi áldozatainak emléknepján adták át a Mazsihisz képviselőjének. Azon a napon, amikor 600 ezer meggyilkolt zsidó honfitársunkra emlékezünk. Az EMIH és a MAOIH eljá-

rása kegyeletlenség, a jó ízlés teljes hiányát mutatja.

Ez az ízléstelenség túl jól példázza a Köves Slomó vezette EMIH évek óta folyó küzdelmét anyagi forrásai és vagyontárgyai indokolatlan növeléséért. Számukra semmi sem drága, nem riadnak vissza a régió legnagyobb zsidó közösségének méltatlan támadásától, megosztásától, de már az általuk aláírt és a magyar kormány által ellenjegyzett, az örökjáradékról szóló 2012. évi szerződés külföldi bíróságon történő megtámadásától sem. Ők csak a modern, nyitott magyarországi zsidóság átforgalmazásával, ellehetlenítésével tudják céljaikat elérni.

A Mazsihisz a magyar zsidóság legnagyobb szervezeteként határozottan visszautasítja szándékukat, ugyanakkor jelzi: az örökjáradékra vonatkozó 2012. évi megállapodásnak már a progresszív zsidó közössé-

gekre is kell vonatkoznia. Ezért a Mazsihisz tárgyalásokat kezdeményez a zsidó felekezetekkel.

A Mazsihisz a chábád mozgalom által teremtett méltatlan környezetben továbbra is végzi munkáját: Szeretkórházában a Mazsihisz orvosai és önkéntesei naponta több száz magyar állampolgárt oltanak be, így segítve a magyar állam erőfeszítéseit a járvány legyőzésében. A pandémia alatt is szociális támogatásokat nyújt a rászorultaknak, a holokauszt-túlélőknek, végzi oktatási tevékenységét és az online hitélet biztosítását.

A Mazsihisz komolyan veszi a változó világra nyitott modern zsidóság alapvetését, és tovább dolgozik a magyar zsidó közösségért.

Antiszemitizmus-kutatás

Az összeesküvés-mítoszokra való nagyfokú hajlam gyakran együtt jár az antiszemita attitűdökkel. Ezt mutatja az osztrák parlament elnöke, **Wolfgang Sobotka** által **Eva Zeglovits** (Empirikus Társadalomkutató Intézet, Institut für empirische Sozialforschung GmbH, IFES) és **Thomas Stern** (Braintrust) közreműködésével bemutatott Antiszemitizmus Tanulmány 2020, amelyet az IFES a parlament megbízásából készített. 2020. 11. 10. és 2020. 12. 14. között 2000, 16 év feletti személyt kérdeztek meg Ausztria-szerte. A 2000 főből 300-an török és arab migrációs háttérrel rendelkező csoportokba tartoznak, a rájuk vonatkozó eredményt 2021 őszén fogják nyilvánosságra hozni.

„Célunk az ausztriai antiszemita fenntartható tudományos megfigyelése, valamint a jelenlegi fejleményekkel való összefüggéseinek feltárása” – mondta Sobotka. A média antiszemita attitűdökre gyakorolt hatása, valamint a Covid-járványt övező antiszemita összeesküvés-mítoszok ezért a 2020-as tanulmány további témáiként bekerültek a kutatási projektbe.

Karl Pfeifer

Az oktatás erősíti az emlékezés kultúráját

Az antiszemita tanulmány fontos megállapítása, hogy a lakosság erősen elkötelezett az emlékezés kultúrája iránt. A többség (57%) szerint az emlékezetkultúra mértéke éppen megfelelő. 20% támogatja a kevesebb, 16% a több megemlékezést. A legfiatalabb válaszadók (16 és 25 év közöttiek) viszont lényegesen nagyobb valószínűséggel (30%) követelnek több emlékezési munkát. „Ez aláhúzza az oktatás és a civil társadalmi kezdeményezések fontos szerepét az emlékezés kultúrájában és az antiszemita elleni küzdelemben. Az oktatás az antiszemita előítéletek ellen hat, és segíti a leküzdésük iránti elkötelezettséget” – mondta Wolfgang Sobotka, a parlament elnöke.

A következetes politika mint befolyásoló tényező

Sobotka arra is rámutat, hogy az antiszemita elleni következetes politikai állásfoglalás, az osztrák kormány hangsúlyos Izrael-politikája és az Izraellel a koronavírus-járvány elleni küzdelemben való együttműködés olyan eredményes pozitív hatásokkal járt. Ide tartoznak az osztrák parlament olyan kezdeményezései is, mint a Simon Wiesenthal-díj, a Demokrácia Műhely szemináriumai és a Nemzeti Alap eredményei.

Karl Pfeifer Bécs

Közös nyilatkozat

Alulírottak, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének neológus rabbijai és választott vezetői ezúton tiltakozunk a Mazsihiszt ért támadások és megosztási kísérletek miatt.

Tiltakozunk minden olyan szándék ellen, amely a Mazsihisz rabbijainak, kántorainak, vallási és világi dolgozóinak, választott vezetőinek munkáját, eredményeit hitelteleníti.

Elutasítunk minden olyan szándékot, amely a Mazsihisz számára jogszerűen biztosított források bármilyen módon történő csökkentésére irányul.

Tiltakozunk minden olyan kijelentés ellen, amely a Mazsihisz társadalmi súlyát és a magyar zsidóság érdekében végzett tevékenységét nem a valóságnak megfelelően kezeli.

Elutasítunk minden olyan szándékot, amely a Mazsihisz, az EMIH és a MAOIH által a 2012. évben kötött, az örökjáradék elosztásáról szóló megállapodást semmibe kívánja venni.

Ezzel szemben határozottan kijelentjük:

A Mazsihisz rabbijai, kántorai, vallási és világi dolgozói magas színvonalú vallási, oktatási és gondozási munkát végeznek. A pandémia idején segítséget nyújtunk a rászorulóknak és a holokauszt túlélőinek, fenntartjuk intézményeinket, online hitéletet szervezünk, és részt veszünk az állami oltási programban. Minden magyarországi zsidó származású ember számára nyitottak és befogadók vagyunk, elismerjük más zsidó felekezetek szabadságát és létjogosultságát.

Deklaráljuk, hogy a Mazsihisz a fent felsorolt tevékenységeket to-

vábbra is hitéleti alaptevékenységként kívánja végezni. Rabbijaink hivatásának lényege a modern vallásos zsidóság, a hagyományörző neológia megtartása – ahogyan ezt a 20. század nehéz évtizedeiben elődeik tették.

Magyarország legnagyobb zsidó felekezete a Mazsihisz. Az általa ellátott feladatoknak és súlyának megfelelően részesül a forrásokból, azokkal transzparensten és felelősen bánik, azt a közösség javára fordítja.

Mi, a Mazsihisz rabbijai és vezetői éppen ezért értetlenül állunk az elmúlt időszak jogtalan támadásai előtt. Határozottan visszautasítunk minden gyengítési és megosztási szándékot, kijelentjük, hogy a jövőben is egységesen, rabbik és világi vezetők összefogva, a magyar zsidóság érdekében végzük feladatainkat.

Budapest, 2021. április 21.
5781. ijjár hó 9.

A Mazsihisz világi vezetése részéről:

Baneth Péter
Büchler András
Csillag Barnabás
Goldmann Tamás
Heisler András
Horváth József
Mester Tamás
Nádel Tamás
Tordai Péter
Vadász Magda
Várnai György

A Mazsihisz rabbijai részéről:

Deutsch Péter
Deutsch László
dr. Frölich Róbert
Fináli Gábor
Kardos Péter
Markovics Zsolt
Radnóti Zoltán
Radvánszki Péter
dr. Schöner Alfréd
Szerdóczy Ervin
Totha Péter Joel
dr. Verő Tamás

35 éve tett II. János Pál pápa látogatást a római zsinagógában

1986. április 13-án, vasárnap tett történelmi látogatást Róma akkori püspöke a város zsinagógájában. A találkozás mérföldkő a keresztények és az izraelita közösség két évezredes kapcsolatában. Az esemény jelentőségét növelte az a másik találkozó, melyre 1986. október 27-én került sor Assisiben, amikor a világvallások vezetői együtt imádkoztak a békeért.

Szent II. János Pál pápát a római zsidó közösség Tiberis-parti nagytemplomában Elio Toaff főrabbi és Giacomo Saban elnök köszöntötte. „Zsidó és keresztény testvérek!” – szólította meg a pápa a jelenlévőket a katolikus egyház egyetemese pásztoraként, ami azonnal jelezte, hogy a kapcsolat, a látogatás alapja a közös ábrahám hitben való testvériség. Elmondta, a Gondviselés sugallatára érkezett ide, hogy a nagytemplomukban találkozzon a zsidó közösséggel, mely ebben a városban él az antik idők óta, hogy „együtt gondolkodjon az Örökkévaló jelenlétében Róma püspöke és zsidó közössége találkozásának jelentőségén” – olvasható a *Magyar Kurír* írásában.

A pápa utalt a főrabbi 1981 februárjában tett vatikáni látogatására és

arra a sok találkozóra, amikor a Vatikánban fogadta a helyi zsidó közösség tagjait. Felidézte azt a szép gesztust, amikor a nagybeteg XXIII. János pápa halála előtti estén a római főrabbi, hívei kíséretében, a Szent Péter téren együtt imádkozott a város katolikusaiival. Közönet volt ez többek között „a jó pápa” gesztusáért, amikor ő – hazatérőben – a nagy zsinagóga mellett elhaladva, megállította az autóját, hogy a zsinagógából hazainduló római zsidó híveket megáldja. „Ennek az örökségnek a jegyében jöttem el hozzátok, immár templomok belsejébe, hála nagy-lelkű vendéglátásotokért” – szölte a Szentatya.

Idézett a II. vatikáni zsinat *Nostra aetate* dokumentumából: „Az Egyház – mely elutasít minden üldözést, bárkit is érjen – megemlékezőn a zsidókkal közös örökségről, nem politikai megfontolásokról, hanem evangéliumi vallásos szeretettől indítva fejezi ki sajnálatát a gyűlölet, az üldözések és az antiszemita megnyilvánulások miatt, bármikor és bárki részéről érték a zsidókat.”

A lengyel pápa felidézte az 1979 júniusában az egykori auschwitzi koncentrációs táborban tett látogatását, amikor hosszasan megállt egy

héber nyelvű emléktábla előtt: „Ez a felirat felidézi azoknak az embereknek az emlékét, akiknek fiait és lányait teljes megsemmisítésre szánták. Ez a nép Ábrahámától származik, aki hitünk atyja, ahogy a tarzusi Pál tanította. Pontosan ez a nép, mely megkapta Istentől a Ne ölj! parancsot, sajátosan tapasztalta meg, hogy mit jelent az ölés. E sírkő előtt senki sem teheti meg, hogy közömbösen továbbmenjen!”

„Krisztus egyháza – miközben saját misztériumát szemléli – felfedezi a zsidósággal való sajátos kapcsolatát. A zsidó vallás nem valami *külső dolog* számunkra, hanem bizonyos módon *belső jelleg* a mi vallásunk számára. Ezért olyan kapcsolataink vannak vele, mint semmilyen más vallással. Ti szeretett testvéreink vagytok, és bizonyos módon azt mondhatnánk, hogy idősebb testvéreink” – tette hozzá a Szentatya.

A zsinat után megtett út ellenére talán még mindig vannak gyakorlati jellegű nehézségek, amelyeket a testvéri kapcsolatok szintjén le kell küzdeni: ezek részint évszázadok óta tartó kölcsönös meg nem értések, részint pedig különböző álláspontok és attitűdök eredményei – mutatott rá II. János Pál pápa.

Beszédét ezzel a gondolattal zárta: „Most már csak az Úr felé kell fordítanom a tekintetemet, mint a beszédem kezdetén, hogy köszönetet mondjak és dicsérjem őt ezért az örömteli találkozásért és a belőle már áradó javakért, az újraalapított testvériségért és egy új, mélyebb megértésért köztünk itt, Rómában, valamint az egyház és a zsidóság között mindennél, minden országban, mindenki javára.”

Fotó: Vatican News

Szabadságból szabadságba

Gondolatok az omerszámlálásról

Nem olyan régen lett vége peszáchnak. Azonban ténylegesen még nem zárult le az a folyamat, mely az ünneppel kezdődött el.

Peszáchot szokás a szabadság ünnepeinek is nevezni. A zsidó nép kivonul Egyiptomból, tehát felszabadul, megszabadul elnyomóitól. Ezzel a zsidók elérték negatív szabadságukat, már nem kell azt tenniük, amit a Fáraó rájuk kényszerített. A teljes szabadság azonban ekkor még nem valósul meg, hiszen a sivatagi vándorlásról sok mindent el lehet mondani, de azt nem, hogy közben maximálisan szabadnak érezték volna magukat a zsidók.

Niszán 16.-tól, peszách második napjától számoljuk az omert, 7 héten, azaz 49 napon keresztül. Az 50. napon ünnepejük sávuotot, a Tóraadás ünnepe.

Miért számolunk omert?

A válasz igen egyszerű. A tevőleges micva a Tórában szerepel, ráadásul nem is egy helyen. Mózes

harmadik könyvében a következőket olvassuk: „15. És számláljátok magatoknak a szombat (itt ünnep) másnapjától, attól a naptól, amikor elhőzátok az áldozati bemutatás kévéjét (omert), hét teljes szombatot (hetet). 16. A hetedik szombat (hét) másnapjáig ötven napot számoljátok, és mutassatok be új áldozatot az Örökkévalónak.” (3Mózes 23:15-16)

Harmadik fázisába érkezett a kecskeméti Ózsinagóga felújítása

A Kecskemét belvárosában, az egykori nagyzsinaagóga udvarában lévő Ózsinagóga hosszú évtizedekig szolgálta a vallásos zsidó közösséget. 1918-ban az ortodox hitközség a templom céljára a mai Magyar Fotográfiai Múzeum épületét vásárolta meg, melyben varroda működött, majd a soá után pékség és cukrászda. Ekkor úgy leromlott az állapota, hogy a végpusztulás határára jutott.

Prof. dr. Grósz Andornak, a kecskeméti hitközség elnökének javaslatára mintegy tizenöt éve kezdték meg a helyreállítást, amihez felhasználták a Mazsihisz éves járadékát, valamint az elmúlt években a város támogatását.

Borbély Lajos vezető tervező kutatásainak eredményeképpen sikerült megállapítani, hogy milyen volt eredeti formájában az épület, és ennek megfelelően először az oda nem illő, idegen beépítéseket bontották el, illetve elkészült az új cserepezés, majd 2019-ben Szemereyné Pataki Klaudia polgármester bejelentette, hogy a város anyagi lehetőségeitől függően továbbra is támogatni fogja a zsinagóga megmentését.

A tető felújítását követően megtörtént a nyílászárók cseréje, majd a tavalyi év végére a Bács-Bau Generál Kft. befejezte a külső restaurálást. A belső következzék; egyelőre addig jutottak, hogy a pluszban beépített válaszfalakat el-

bontották, és az eredeti elrendezést alakították ki, de még nincs kész a tóra-sekrény, az aljzat és a műszaki berendezések.

A jövőben az épület újból szolgálhatná a kecskeméti zsidó közösséget, emellett a Mazsihisz Közép-magyarországi Területi Csoportja egy képtárat is szeretne kialakítani benne a város és a múzeum egyetértésével. Olyan műveket állítanak ki, amelyek akár témájukban, akár az alkotójuk által kötődnek a zsidósághoz, de a Kecskeméti Képtárban, a Cifrapalotában nincs hely a bemutatásukra. Az egyeztetések megkezdődtek a múzeummal a belső tervek elkészítéséhez, a belsőépítészeti és műszaki tervezéshez, hogy egy minden szakmai igényt kielégítő galéria jöhessen létre. Az ehhez szükséges forrás még nem áll rendelkezésre, de bízhatunk a korábban beigért önkormányzati támogatás folyósításában.

A Mazsihisz Közép-magyarországi Területi Csoportjának elnöke, dr. Feldmájer Péter hangsúlyozta: nagyon hálásak, hogy az önkormányzat a felújításuk ügye mellé állt, és remélik, hogy a közeljövőben az épület belsejét már eredeti állapotában használhatja az imádkozni vágyó zsidó közösség és tekinthetik meg a kecskeméti, valamint az ide látogató turisták.

Golda Lea bász Ajalet

Mózes 5. könyvében pedig az alábbi mondatot olvashatjuk: „Hét hetet számolj magadnak.” (5Mózes 16:9)

A fenti két idézetből arra a következtetésre jutottak bölcseink, hogy a napokat és a heteket is számolunk kell az omerszámlálásnál.

Miket számolunk a minden napokban?

Életünknek nincs olyan területe, ahol ne szerepelne számok. Legyen szó életkorunkról, az időjárásról, orvosi leletekről, sporteseményekről, utazásról stb., csupacsupa számmal vagyunk körülveve. Talán az egyik legalapvetőbb emberi szükségletünk, hogy tudjuk, milyen nap van (héberül a napok sorszámmal viselnek, pl. hétfő – második nap), illetve a pontosabb tájékozódásunk érdekében arra is szükségünk van, hogy tudjuk, hány óra van. Az időt is többféleképpen tudjuk kifejezni, pl. 1 óra 20 perc, vagy 40 perc múlva két óra. Az egyiknél azt fejezzük ki, hogy már mennyi idő telt el, a másiknál pedig azt, hogy még mennyi van hátra.

Mégis miért számolunk omert, és miért pont 49-et?

Bár a 21. században nehéz elképzelni, de a peszách és sávuot közötti időszak annyira intenzív volt a mezőgazdaságban, hogy a mezőkön tevékenykedők ha nem számoltak volna omert, megfélekedtek volna sávuotról. (Rabbi Dávid Abudráhám). Sávuot peszáchhoz hasonlóan zárandokünnep, ami azt jelenti, hogy a Szentéyek fennállása idején el kellett zárandokolni Jeruzsálemben, és minden zsidó férfinak áldozatot kellett bemutatnia a Szentélyben.

Rabbi Áháron Hálévi szerint pedig a politikai szabadságtól (mely peszáchal valósult meg) el kell jutni a szellemi szabadságig (mely sávuotval valósul meg).

A zsidó nép az Egyiptomból való kivonuláskor annyira mélyen volt lelkiileg és szellemileg, hogy 49 nap kellett ahhoz, hogy megtisztuljon és méltó módon vehesse át a Tórást.

Napjainkban az omerszámlálás gyászidőszaknak számít. Rabbi Akiva 24.000 tanítványa ebben az időszakban hunyt el, mégpedig járvány következtében. A tanítványok bár nagy tóratudósok voltak, nem tisztelték egymást, ezzel magyarázzák bölcseink halálukat. A másik emberrel való helyes viselkedés (derech eret), még a Tóránál is fontosabb a zsidósághoz. A Pirké Ávotban (Az atyák szent tanításai) olvasható: „Derech eret nélkül nincs Tóra.” (Pirké Ávot, 3:17)

Van-e összefüggés a szabadság és a másokkal való viselkedés között? A választ a kedves olvasóra bízom!

Zárógondolatként egy idézet Edith Eva Eger-től: „A szabadságunk abban rejlik, hogy megtanuljuk magunkhoz ölelni azt, ami történt. A szabadság azt jelenti, hogy minden bátorságunkat összeszedve lebontjuk a börtön falait, egyik téglát a másik után.”

Miklós Dóri

Dehogy vagyunk megsértve

Zugló

Április 16-a emléknap. A fideszes önkormányzat vezette be anno azt a programot, amelyen minden évben kegyeleti séta keretében megkoszorúztuk a kerület soaemléktábláit, kádist mondtunk, végül a fogadáson visszaemlékezések hangzottak el.

Jött a következő önkormányzat, melynek polgármestere (most a fővárosé) ezen a napon sétát szervezett koszorúzásokkal és az elmaradhatatlan kádissal imával.

Majd jött a jelenlegi önkormányzat, amelyik az egyszerűség kedvéért nem is értesített bennünket e napi programjáról, így az nélkülünk (zuglói főrabbi, elnök és a hívek) zajlott le. Zsidók és kádissal nélkül!

Félreértések elkerülése végett hangsúlyozom: nem vagyunk megsértve. Bár a holokausztból is kihagytak volna bennünket!

kapé

Scheiber Sándor beszéde Kardos Péter rabbivá avatásán

50

Fél százada avatták rabbivá Kardos Pétert. Alább Scheiber Sándor avatóbeszédének egy részét közöljük.

Ez az épület – a zsidó tudományok haza fellegvára – és ez a tanulótanplom 1944-ben gyűjtőtábor volt, amelyen keresztül húsz ezer embert hajtottak a halál elébe. S mi negyedszázad után – most és itt – fiatal rabbit avathatunk.

Lehet-e hatalmasabb válasza a zsidó történelemnek és a magyar zsidóság élni akarásának?

Őhozza kell hát szólnod emberi hangon. A vox humana: az emberiség magatartása, megtartása. Korunk – a világháborúk százada – embert provokáló, embert kiváltó pedagógia.

Le kell fogni Káin öklét, hogy ne emelje többé testvére. Ne legyen érte sok semmi áldozat, hogy egy gondolat váljék a százból, és száz ember az egyből.

A zsidó legenda szerint a Messiás aznap született, amikor elhamvadt a Szentély. A világpusztulás tövében nyílt ki a világbéke palán-

A diplomát átvevő Kardos Péter és a vizsgabizottság két tagja, Domán Ernő és Schwartz Mór

Sose felejtse el, hogy magyar rabbi vagy, s hogy egy új világot építő társadalom tevékeny tagja.

A zsidó lélek még mindig beteg. Kérdések tolnak az ajkakra, és nem tudsz felelni.

Igen, ember tette emberrel.

Működésed szívárványív legyen, amely a romokból a jövő fényé felé vezet.

Hirdesd az élet diadalát a halál felett. Hirdesd az ember jogát a boldogsághoz és a szabadsághoz. Hirdesd a zsidóság időfelettségét.

Szolnoki megemlékezés

Szalay Ferenc polgármester

A Hild Viktor téren felállított emlékkőnél rótták le kegyeletét 1944-ben elhurcolt hitsorsosaink előtt a város és a megye vezetése. A szolnoki és Szolnok környéki zsidókat – körülbelül 1200 főt – az 1855-épült első zsinagógából és elemi népiskolából átalakított gettóban, majd a cukorgyárnál gyűjtötték össze, onnan vitték a németországi haláltáborokba. Közülük csak néhányan térhettek haza, a

többségük odaveszett. Az emlékkőnél dr. Kállai Mária országgyűlési képviselő rótták le tiszteletét, majd a város nevében Szalay Ferenc polgármester, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat részéről pedig Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke helyezte el a megemlékezés koszorúját. A Demokratikus Koalíció képviselőjében Miskolczi László választókerületi elnök és dr. Füle István alelnök a Templom út 4. alatt lévő imaháznál koszorúzott és emlékezett meg a mártirokról.

Komment

Szolnok nincs egyedül. Az idén számos önkormányzat önállóan rendezte meg szokásos évi megemlékezését. Azaz zsidók nélkül. A világon létezik antiszemitizmus zsidók nélkül. De holokausztmegemlékezés zsidók nélkül – ez legalábbis Magyarországon új gyakorlat. Kéretik nem pandémiázni, mivel szabadtéren, alkalmasint több száz négyzetméteren, be lehetett volna tartani a szociális távolságot.

kapé

Súlyos presztízsveszteséget okozott a náciknak a varsói gettófelkelés

78 éve, 1943. április 19-én kezdődött a megszálló nácik elleni felkelés a varsói gettóban. A Jürgen Stroop tábornok vezette műveletben az első támadást a védők visszaverték, és két tankot is kilőttek, végül csak a légierő bevetése készítette őket visszavonulásra.

A német hadsereg 1939 szeptemberében néhány hét alatt rohanta le Lengyelországot, amelynek nyugati és északi területeit a Harmadik Birodalomhoz csatolták. A központi területekből főkörmányzóságot hoztak létre, ide telepítették át a lengyeleket és a zsidókat, utóbbiakat a városokban kialakított gettóba, olvasható az *MTI* cikkében.

Európa legnagyobb gettóját 1940 októberében Varsóban hozták létre. A 307 hektáros területen – amelyet három méter magas fallal, rajta egy méteres szögesdróttal vettek körül – félmillió ember zsúfolódott össze, egy szobában akár 20 ember is lakott. Kevés volt a víz, az áram és a fűtőanyag, gyakoriak a járványok. A hivatalos fejadag napi 184 kalóriának felelt meg, így a családok sokszor rejtgették a holttesteket, hogy felvehessék a nyomorúságos élelemadagot. 1941 januárja és 1942 júliusa között 75 ezer zsidó halt éhen vagy pusztult el betegségek következtében, a hullák az utcákon hevertek.

A németek a gettót kívülről őrizték, a belső rendet a zsidó rendőrség tartotta fent, de inkább csak hajtóvadászatokat rendezett és az emberek rejtgették vagyonát kereste. Míg a többség csak vegetált, a gettó csempészekből, feketézókból álló „arisztokráciája” óriási összegeket keresett. A németek utasításait a Zsidó Öregek Tanácsa (Judenrat) hajtotta végre, miközben próbálta az életet elviselhetőbbé tenni. Az embertelen körülmények ellenére az ott lakók ingenykon-

Német katonák elfogott felkelőkkel

hakat, iskolákat üzemeltettek, újságokat adtak ki, még koncerteket is rendeztek. Szervezkedett az illegális mozgalom is, de a különböző irányzatok sokáig nem hangolták össze tevékenységüket.

A náci vezetés 1942. január 20-án a berlini Wanseeben tartott konferencián határozta el a zsidók tervezett és irányított megsemmisítését, amelyet cinikusan végső megoldásnak, Endlösungnek neveztek. Megkezdődött a gettók felszámolása, lakóik deportálása a haláltáborokba. Varsóból 1942. július 22-étől indultak naponta a szerelvények, három hónap alatt 275 ezer embert szállítottak el, közülük 254 ezren Treblinka gázkamráiban végeztek. Az SS-csapatok a gettó utcáin hat ezer embert lőttek le, százak – köztük a Judenrat elnöke, Adam Cziernakow – öngyilkosságot követtek el. Amikor a deportálásokat összel leállították, a varsói gettóban alig 60 ezer zsidó maradt.

A zsidó közösség tényleges vezetése fokozatosan átment az addig összefogni képtelen illegális szervezetek (Antifasiszta Blokk, a Bund, Lengyel Munkáspárt, Poalej Syjon

stb.) kezébe. 1942. december 1-jén megalakult az ellenállás egységes katonai szervezete, a Zsidó Harci Szövetség (ZOB) Mordechaj Anielewicz, Marek Edelman és mások vezetésével, valamint az egyes csoportok között egyeztető Zsidó Koordinációs Bizottság.

A ZOB irányítása alá kb. 750-800 fegyveres tartozott. Kapcsolatot építettek ki a lengyel ellenállás különböző szervezeteivel, jelszavuk pedig ez lett: „Nem az életünket, hanem a méltóságunkat akarjuk megmenteni.” Az ellenállók bunkereket, alagutakat építettek, katonai kiképzést szerveztek. Az első komoly harcierőpróba 1943 elején került sor: január 18-án SS-egységek hatoltak be a gettóba, hogy 16 ezer munkást vigyenek Lublinba. A ZOB harcra szállt, és bár végül hatezer főt a németek elvittek, a szervezett fegyveres ellenállásnak nagy visszhangja támadt egész Varsóban. Március-áprilisban a varsói gettó már lényegében a ZOB irányítása alatt állt.

A németek 1943. április 19-én reggel kezdtek a gettó felszámolásába. A Jürgen Stroop tábornok vezette műveletben az első támadást a védők visszaverték, és két tankot is kilőttek, végül csak a légierő bevetése készítette őket visszavonulásra. A németek ezután szisztematikusan láttak neki a gettó lerombolásának, a házakat ágyúval lőtték szét, a védők azonban az alagutakban eltűntek és másik épületben bukkantak újra fel. A nácik házról házra, bunkerről bunkerre haladtak, az épületeket felgyújtották, a bunkereket berobbantották, míg végül az egész gettó lángtengeré és gigantikus temetővé változott.

A ZOB főhadiszállását május 7-én sikerült körbevenniük, s miután behatolni nem tudtak, gázt vetettek be. A felkelés vezetői öngyilkosságot követtek el, de néhányuknak egy addig rejtve maradt alagúton sikerült elmenekülni. Május 10-től már csak „romharcok” folytak. A felkelés május 16-án fejeződött be, amikor a nácik győzelmük jelképeként felrobbantották a zsinagógát, de még hetekig tartottak a szörvénys összecsapások.

A varsói gettófelkelés a legjelentősebb zsidó ellenállási akció volt a második világháború idején, amely súlyos presztízsveszteséget okozott a náciknak. A harcok 29 napja alatt pár száz felkelő szállt szembe több ezer, a fegyverzet terén is hatalmas túlerőben lévő támadóval. Stroop Berlinbe küldött jelentése szerint hétezer zsidót öltek meg, 56 ezret fogtak el és 632 bunkert robbantottak le. Az életben maradt zsidók koncentrációs és kényszermunkatáborokba kerültek, és csak néhányan éltek meg a háború végét.

Az Eichmann-per 60. évfordulójára emlékeztek Izraelben

Az Adolf Eichmann náci német háborús bűnös ellen Jeruzsálemben megtartott per 60. évfordulójára emlékeztek Izraelben.

1961. április 11-én kezdődött Jeruzsálemben az Argentínában elfogott, majd kalandos úton Izraelbe csempészett háborús bűnös pere, akinek szerepe volt több mint négyszázezer magyar zsidó Auschwitzba deportálásában is, írja cikkében az *MTI*.

A jeruzsálemi Béjt Háám előadótermében 15 ügyben nyújtott be Gideon Hausner akkori főügyész vádiratot Eichmann ellen, a vádak között a zsidó nép és az emberiség elleni, valamint háborús bűnök szerepeltek. Egy évig tartó bírósági eljárás után halálra ítélték az egykori SS-főtisztet. Míg ez az egyetlen halálos ítélet, amelyet Izrael történetében meghoztak és végrehajtottak.

Eichmann azzal védekezett, hogy csak országa politikáját teljesítette, de ezt az ügyészség elutasította, és személyes felelősséget állapított meg, ami máig a háborús bűnösök elleni nemzetközi törvénykezés egyik alapja.

A Mááriv című újság a perben elhangzottaknak az izraeli társadalomra tett jelentős hatásáról írt a kerek évfordulón. A tanúvallomások 1961-ben drámai változásokat indítottak el a közbeszédben és az egyének szintjén egyaránt.

Az Eichmann-per nyomán a holokauszt egyes személyek marginális tragédiájából kollektív emlékeztető és traumává vált a zsidó államban, ahol az eljárás idején mintegy félmillióan, a lakosság negyede volt a vézskorszak túlélője.

Izraelben nem volt televízió, de a rádió minden nap közvetítette a 110 tanú vallomásait, a perbeszédet. Ezután az addig hallgató és gyakran elutasítással találkozó túlélők úgy érezték, nekik sem kell szégyellniük, sőt joguk van elmondani saját történetüket, mert elfogadottá vált személyes tragédiájuk.

Előzőleg az izraeli közvéleményben önvédelemre képtelen áldozatoknak tekintették az üldözötteket, de a per nyomán ismert lett és árnyaltabbá vált a zsidóüldözések története és értékelése.

Addig nem nagyon dokumentálták a gyilkosságokat, de az Eichmann-perben megkezdődött a történetírás a korabeli naplók és a vallomások száza alapján, melyek lenyűgöző módon az áldozatok szempontjából mutatták be és magyarázták meg a történeteket – emelte ki a lapnak a korszak egyik legnevesebb kutatója, Hanna Jablonka professzor.

A holokausztúlélők színpadot kaptak családi és személyes történetük elmondásához, a per a hatmilliószámot egyedi részletekké változtatta – hangsúlyozta a Máárivnak Jigál Kohen, a gettóharcosok múzeumának igazgatója.

A Háárec című újság az évfordulón a per egykori németországi hatását elemzi. Az egész világon vihart kavart a történelmi súlyú vallomások napvilágra ke-

rülése, több száz, köztük számos ismert külföldi újságíró érkezett Izraelbe tudósítani.

Nyugat-Németországban a Háárec szerint *hisztérikusan* követték a jeruzsálemi per fejleményeit, mert aggódtak, hogy hatására felerősödnék a világban a németellenes érzelmek.

Bonnban attól is tartottak, hogy a tárgyaláson bemutatott bizonyítékok és dokumentumok kiemelik számos, a náci rezsimet is hűségesen szolgáló közszereplő háború utáni beilleszkedését a szövetségi jobbközé volt. Globke korábban részt vett az antidemokratikus és rasszista szabályozások kidolgozásában a náci Németországban és a megszállt területeken, valamint a nürnbergi törvények értelmezésében.

Eichmann a zsidóellenes politika és a „végső megoldás” kidolgozása során együttműködött a náci német minisztériumok számos tisztviselőjével, közgazdászokkal, diplomatókkal és jogtudósokkal, akik közül sokan integrálódtak később a nyugatnémet demokráciába.

Leginkább attól félték, hogy a tárgyaláson kiderül Eichmann egykori kapcsolata Hans Globkéval, aki 1961-ben Konrad Adenauer kormányfő miniszterelnöki hivatalának főigazgatója és a kancellár jobbkeze volt. Globke korábban részt vett az antidemokratikus és rasszista szabályozások kidolgozásában a náci Németországban és a megszállt területeken, valamint a nürnbergi törvények értelmezésében.

101 évesen halt meg az embermentő lengyel asszony

Anna Kozminska, aki zsidómentő cselekedeteiért megkapta a Világ Igaza címet, a közelmúltban hunyt el, 101 éves korában.

1942 szeptemberében, amikor a nácik megkezdtek Czeszochowa város gettójának likvidálását, Kozminska és nevelőnője, Maria befogadták és lakásukon rejtgették a nyolc éves Abraham Jablonskit, akit sikerült kicsempészni a gettóból, miközben szülei másutt bujkáltak.

Anna Kozminska

Forrás: Polin

Abraham addig éjjelente pajtáiban hált, és ételmaradékon élt; végül nagybátyja talált neki menedékhelyet Kozminskáéknál.

A Jad Vasemben található aktában ez áll: Maria és Anna „odaadón vigyáztak Abrahamra, gondoskodtak róla, hogy semmiben ne érezzen hiányt, hogy biztonságban érezze magát; és vigasztalták, amikor nagyon el volt keseredve. Neveléséről is gondoskodtak, írni-olvasni tanították, és életük kockáztatásával időnként a szabadban is sétáltak vele.”

Kozminska lakásán rejtőzött egy ideig egy Rubinsztain nevű zsidó, valamint két nő, Stefa és lánya, Rita. Abraham Jablonski 1945 januárjáig élt ott – a Vörös Hadsereg akkor szabadította fel a környéket. A háborút követően kivándorolt Izraelbe.

JTA – Bassa László / Szombat

Támogassa adója 1%-val
Alapítványunk működését!

A változás veled kezdődik!

A tavaly felajánlott 217 281 forintot az Embermentők
Tiszteltetésére állítandó köztéri emlékműnkre fogjuk fordítani.

Adószámunk:
18184053-1-41

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Franciaország

A koronavírus-járvány ellenére az Elzász régióhoz tartozó Alsó-Rajna (Bas-Rhin) megyében a múlt évben négy zsinagóga és tizenöt temető felújítási, illetve helyreállítási munkálatai történtek meg. A tevékenységet a helyi hitközségek ernyőszervezete (CIBR) által 2016-ban alapított Zsi-

jelent a generációk között. Az elmúlt évtizedekben a zsinagógát különböző célokra használták. Változást jelentett, hogy 2014-ben az akkor 16 éves **Ery Parvulescu** holokauszt-émlékünnepséget rendezett az egykori templomban, amit más programok követtek. 2016-ban a közösség visszaszerelte az épületet. A hitközségi el-

A strasbourgi Béke nagyzsingóga

dó Örökség és Kultúra Csoport kísérő figyelemmel, amelynek a műemlékek megőrzése, karbantartása és renoválása a feladata. A megyében 45 temető és 27 zsinagóga található, de a hívek csak néhányat látogatnak. A program legfontosabb részét az 1846-ban Benfeldben épült templom teljes helyreállítása jelentette, ami 1,2 millió euróba került, de rekonstrukciós munkát végeztek Balbronnban és a Brumathban is. Az 1954-ben Strasbourghban épült Béke nagyzsingógnál elhelyezett monumentum a második világháború idején lebombázott elődjére emlékeztet. A CIBR elnöke, **Jean-Paul Kling** szerint fontos visszatekinteni a múltra, hogy jobban megértsük a jelen kihívásait. Megjegyezte, hogy a zsidó emlékek az egész régió kulturális örökségének részét jelentik.

nökké választott Parvulescu kezdeményezésére helyreállították a templom homlokzatát és rendbe tették a két zsidó temetőt. A fiatal elnök később Bukarestbe költözött, és a romániai hitközségek ernyőszervezete (FCER) igazgatótanácsának tagja lett.

Az első zsidók a 18. század közepén jelentek meg Karánsebesen. 1896-ban 250, 1930-ban 329 hittestvérünk élt az első világháború előtt Magyarországhoz tartozó városban. A holokauszt idején a Bánság román területéről nem történt deportálás, de a zsidókat számos megszorító intézkedés sújtotta. Hittestvéreink többsége később elhagyta a régiót, és külföldre távozott. 1947-ben 16.000 zsidó élt a Bánságban, jelenleg csak néhány százan vannak.

Svájc

Együttműködés jött létre a hitközségek ernyőszervezete (SIG) és a hadsereg lelkészete között, amit a lelkesítő szervezet működésére vonatkozóan tavaly márciusban elfogadott irányelvek tesznek lehetővé. Az új helyzetnek köszönhetően az SIG delegáltjai is részt vehetnek a tábori lelkészeti munkájában. A hadsereg képviselőivel folytatott tárgyalások során a zsidó fél a közös felkészítést, valamint Likrat Public elnevezésű programjuknak a fegyveres erőkre történő kiterjesztését javasolta. A program széles körű összefogást hirdet a rasszizmus és az antiszemitizmus ellen. Fontos feladatnak tartja a párbeszédet zsidók és nem zsidók között, ami az egyik legjobb módszer az előítéletek megszüntetéséhez. Az SIG nyitottnak és konstruktív minősítette a hadsereg hozzáállását a javaslatokhoz. Svájcban mintegy 18.000 zsidó él.

Törökország

A Covid-19 járvány miatt az Alef Youth zsidó ifjúsági klub online múzeumot indított. A projekt része a korábban megkezdett Karakare nevű programnak, amelynek célja az emlékezet és a nevelés. A „múzeum” három részből áll. Az elsőben a zsidókat mentő személyek történetei hangzanak el, és itt kaptak helyet a klub tagjai által készített művészi tárgyak is. A második a zsidók vagyona a náci által elrablását is-

Románia

Karánsebes város kis zsidó közössége a bánsági (bánati) zsidó kultúra és örökség emlékeit bemu-

Florin Damian Schwartz hitközségi elnök

tató múzeumot épít az 1896-ban épült zsinagóga mellé. Az így létrejött központ vallási, kulturális és oktatási célokot fog szolgálni. A program irányítója **Carmen Neuman**, a helyi múzeum zsidó származású munkatársa. **Florin Damian Schwartz** hitközségi elnök szerint az új intézmény hidat

Élet Menete: online megemlékezés

Sajnos az idei évben sem volt lehetőségünk megrendezni fővárosi emléksztánkat. A koronavírus olyan mértékű csapást mért a világra, hogy mondjuk ki, mindenki örül már annak is, hogy túlélt ezt az egészet. Talán ha mi is erre gondolunk, akkor nekünk is picit könnyebb elfogadni, hogy már második alkalommal nem valósíthatjuk meg a budapesti Élet Menetere nagy gondossággal előkészített programjainkat.

A megemlékezéseket valamennyire talán az online térben is lehet pótolni virtuális beszélgetéssel, filmmel, operával, botlatókövekkel, vagy éppen egy kavics, egy virágcsokor elhelyezésével valamelyik emlékműnél. Ezt mindenki megtehetette április 16-án, a holokauszt magyarországi emléknapján.

Jómagam igyekeztem szinte minden kezdeményezést figyelemmel kísérni. Vitathatatlan, hogy a lehetőségekhez képest szép és felemelő programok, visszaemlékezések voltak. Mindazonáltal azt, hogy a túlélőket és az élet szeretetét ismét több ezren együtt ünnepejük Budapest utcáin, sajnos semmi nem tudta pótolni.

És ez az, ami a legjobban fáj nekem és a szervezőtársaimnak. Nem tudtuk őket virággal köszönteni, nem tudtuk őket az elektromos kisautókon a menet első sorában testőrökként kísérni, nem tudtuk megsimogatni a kezüket, megölelni őket, és nem tudtuk személyesen elmondani nekik, éreztetni velük, hogy megnyugodhatnak, mert soha többé nem történhet meg velük az, ami akkor megtörténhetett, és egyszerűen csak érezzék jól és hagyják ünnepeletni magukat! Ez nagyon hiányzott nekünk, és nem is merünk abba beleszólni, hogy egy év múlva ilyenkor vajon lesz-e erre lehetőségünk... Lesz-e még erejük ott lenni velünk?

Ruvén Rivlin, Izrael elnöke a következő, nagyon fontos mondatot mondta az ENSZ holokauszt-émléknapján, január 27-én: *Közösen gondolkozunk azon, hogyan adjuk át a holokauszt emlékezetét azoknak a generációknak, amelyek már egy olyan világban élnek majd, ahol nincsenek holokauszt túlélők.* Igaza van az államfőnek, hiszen nélkülük ezek a megemlékezések már nem lesznek ugyanolyanok! Csak bízni tudunk abban, hogy 2022 áprilisában visszaáll az Élet Menete rendes üzemmódjába, együtt emlékezünk majd a túlélőkkel, és ismét az ÉLET fog győzedelmeskedni!

Ugyanakkor nem akartuk ezt az évet csak úgy elengedni, hiszen küldetésünk továbbra is az emlékezés és az emlékeztetés. Ha nem tehetjük ezt személyesen, élő programokkal, akkor tesszük ezt az online térben, vir-

tuálisan. Így alakult ki az ötlet, hogy az idei évben egy többnapos online rendezvénysorozattal emlékezzünk a holokauszt áldozataira és az Igaz Emberekre.

A nyitóesemény a *Nevelem Selma* bemutatója volt az Athenaeum Kiválóval együttműködésben. A könyv a most 98 éves holokauszt túlélő, **Selma van de Perre** önéletrajzi írása gyermekkoráról, a holland ellenállási mozgalomban való részvételéről és ravensbrücki fogságáról.

Április 16-án debütált *A Vagon* című oktatási anyagunk. Egyik legnépszerűbb programunk az utazó vagonkiállítás, amellyel évek óta járjuk az országot, hogy minél több embernek mutassuk

be a magyar zsidóság és a holokauszt történetét. A koronavírus-járvány kitörése óta azonban sajnos nem tudja betölteni fő funkcióját. Ezért úgy döntöttünk, hogy elkészítjük a *Vagonkiállítás digitális verzióját*, egy kisfilmet, amelyben **Töröcsik Franciska** színművész kalauzolja végig a nézőket a tárlaton.

Április 19-én a varsói gettőlázadás emlékére *Térkép e táj* című virtuális sétasorozatunk keretében a lengyel fővárosba látogattunk, ahol az egykori gettó mindennapi életének és az 1943-as felkelésnek a helyszíneit és eseményeit idéztük fel **Pécsi Tibor** történész barátunk segítségével, valamint a Polin múzeummal együttműködve iskolások által rajzolt vagy hajtogatott sárga nárciszokkal árasztottuk el az internetet mi is, ahogy tették ezt sok más országban ezen a napon.

Rendezvénysorozatunkat április 25-én – az aznapra meghirdetett budapesti Élet Menete helyett – egy élő Zoom-előadás zárta, amely az embermentőknek állított emléket. Az eseményre meghívtuk Nagy-Britannia nagykövétét és Svédország tanácsos-nagykövethelyettesét, akik megosztották velünk gondolataikat hazájuk hőseinek embermentő tevékenységével kapcsolatban. Ezt követően Pécsi Tibor közreműködésével bemutattuk az *Embernek maradni* című vándorkiállításunkat, mellyel több iskolában jártunk már az elmúlt évek során.

Az este utolsó eseményeként felavattuk **Kelemen Zénó** alkotását, az *Embermentők* emlékművet. Mi, az Élet Menete Alapítvány képviselői valljuk, hogy az áldozatokról való megemlékezés mellett kötelessé-

Kelemen Zénó alkotása

günk felidézni azokat az embereket is, akik a szó legszorosabb értelmében Igaz Emberek voltak, és akár az életük kockázatával is mentették az üldözötteket. Ők a Világ Igazai, akik nem csupán a náciakat, hanem saját családi háttérüket, neveltetésüket, gondolkodásmódjukat, érzéseiket, egyszerűen önmagukat is legyőzték annak érdekében, hogy segítsenek az üldözött és halálra ítélt zsidó származású embertársainkon.

Alapítványunk Budapest szívében, a volt újlipótvárosi gettó területén állított emléket nekik. Az Embermentők emlékmű mellett megjelenítettük annak a közel ezer Igaz Embernek a nevét, akik az egykori Magyarország területén mentették a zsidókat. A helyszín kiválasztásában segített az a tény, hogy a templom egykori lelkésze, Bereczky Albert itt bújtatta több száz honfitársát. Hóttettét a Jad Vasem az Igaz Embereknek járó díjjal ismerte el.

Szeretnénk köszönetet mondani azoknak a magánembereknek, akik online adománygyűjtésünket egy-egy közösségi felületen támogatták. Köszönet jár a XIII. kerület önkormányzatának, amely nemcsak a rendelkezésünkre bocsátotta a közterületet, de a művész kéréseinek megfelelően fel is újította azt. Anyagiilag segítette az emlékmű megvalósítását a Miniszterelnökség, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Magyarországi Zsidó Örökség Közalapítvány, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége és a Budapesti Zsidó Hitközség, mely intézményeknek szintén köszönettel tartozunk. Nem utolsósorban szeretnénk megköszönni Kelemen Zénó szobrászművésznek is, hogy már második alkalommal segített nekünk egy olyan köztéri alkotással hozzájárulni oktatási programjainkhoz, amelyben az ő művészetén keresztül tudjuk a holokauszt témáját megmutatni a fiataloknak és minden jóérzésű érdeklődőnek.

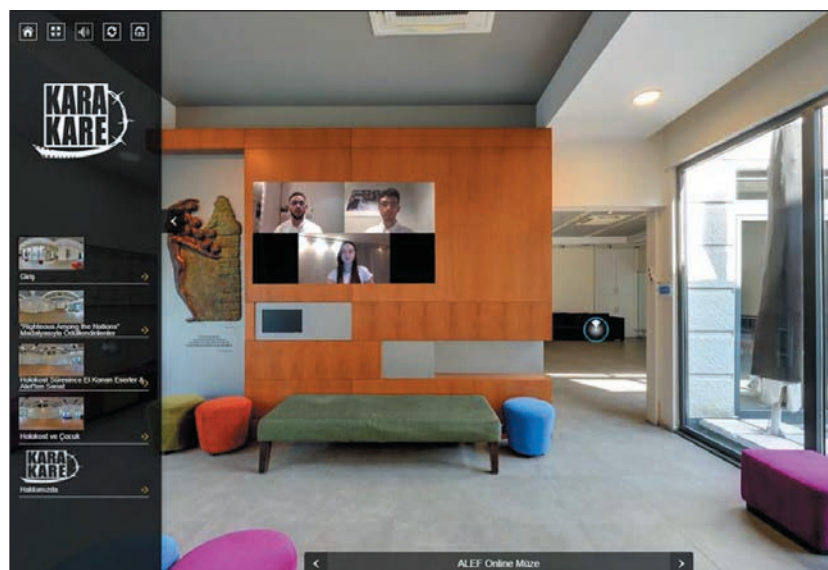
Az emlékmű Budapesten, a XIII. kerületben, a Pozsonyi úti református templom Duna felőli oldalánál található. Kezdeményeztük Budapest Főváros Önkormányzatánál a terület átnevezését Embermentők parkra.

Kérjük, ahogy ha erre lehetőségük nyílik, látogassák meg, és helyezzenek el egy követ vagy egy szál virágot önkök is.

Az Élet Menete Alapítvány a koronavírus-járvány ellenére is egész évben aktívan folytatja oktatási tevékenységét az online térben.

További információk: www.eletmenete.hu
<https://www.facebook.com/azéletmenetealapitvany>

Gordon Gábor
az Élet Menete Alapítvány kuratóriumának elnöke

Az online múzeum nyitóoldalának képernyőképe

merteti. A holokauszt és a gyerekek elnevezésű harmadik teremben számos korabeli fotó és dokumentum látható. A program rendezőinek jelmondata: *Nem engedhetjük, hogy*

egy olyan tragikus esemény, mint a holokauszt, megismétlődhessen. A digitális múzeum az alefkarakare.com honlapon tekinthető meg.

Kovács

SIG
Schweizerischer
Israelitischer
Gemeindebund

FSCI
Fédération suisse
des communautés
israélites

A svájci ernyőszervezet logója

IZRAELI

Jobban megy az izraeli araboknak – de ezt kevesen akarják észrevenni

Ali Szálám, Izrael legnagyobb arab városának, Názáretnek a polgármestere február 11-én bejelentette, hogy a március 23-i választásokon Benjámin Netanjahu miniszterelnököt fogja támogatni.

Ez a mérföldkőnek számító esemény kevés nyilvánosságot kapott Izraelen kívül, az amerikai média sem igazán reagált. A Reuters cikkében, amelyben Netanjahu arabellenes pályafutását ecsetelték, arab vezetők ítélték el a főpolgármestert. Ahmad Tibi, aki már régóta képviselő a Kneszetben, ezt nyilatkozta: *Talán Stockholm-szindróma, hogy rokonszenvet érzünk a bennünket elrabló vagy elnyomó személy iránt.*

A Reuters írásában szó sem esik az elmúlt 15 év fejleményeiről, amelyek drámai javulást hoztak az arab állampolgárok életében. Oktatási szempontból és gazdasági lehetőségeiket tekintve még mindig elmaradnak az izraeliektől, és problémát jelent az utóbbi idők rosszul kezelt bűnözési hulláma. Am mindezen té-

arab lányoké pedig 350%-kal. Jelenleg az izraeli orvosok 17%-a, az ápolók 24%-a, a gyógyszerészek 47%-a arab.

Annak idején a revizionista cionista Zeév Jabotinsky hirdette, hogy egy jövőbeni zsidó államnak egyenlő lehetőséget kell biztosítania állampolgárai számára. Azóta olyan politikusok, mint Mose Arensz vagy Naftali Benet foglaltak állást amellett, hogy az arab polgárok több figyelmet érdemelnek.

2015-ben a Kneszet elfogadta a 922. sz. programot, amely célul tűzte ki a zsidó és arab közösségek közötti egyenlőség csökkentését. Első lépésben az arab települési önkormányzatok 2,96 millió dollárnak megfelelő támogatást kaptak kommunális beruházásokhoz. Mára az arab lakások mintegy 85%-a rendelkezik modern csatornahálózattal a 2015. évi 40%-kal szemben. Jelentősen fejlődött a tömegközlekedés, új utak épültek. Az óvodák és szakképzési központok létesítése nagyban hozzájárult a foglalkoztatottság emelkedéséhez az arabok körében.

Izraeli katona arab gyerekeknek tart előadást elsősegélynyújtásról a jeruzsálemi természettudományi múzeumban

Forrás: Wikimedia Commons

nyek dacára az izraeli arabok életminősége jelentősen javult.

A 21. század elején 1,3 millió izraeli arab élt rossz körülmények között, különösen az alacsony pénzügyi támogatásban részesülő, sirlalmas közlekedési rendszerrel és iskolahálózattal rendelkező városokban. 1997 és 2005 között az átlagos arab háztartás inflációhoz igazított tiszta jövedelme 1,6%-kal csökkent, miközben a zsidó izraeli háztartásoké 15,5%-kal nőtt.

2006-ra, amikor a születések negyedét az arab közösségben regisztrálták, világossá vált, hogy az izraeli kormányzatnak lépéseket kell tennie az arab szegénység kezelésére. Képzési programok indultak, az oktatás kiemelt pénzügyi támogatásban részesült, a közlekedési hálózat jelentősen bővült, az arab városok közelében ipari parkok létesültek. A nőket igyekeztek bevonni a gazdaságba: a Taub Center adatai szerint az arab nők foglalkoztatási aránya a 2000-es évek eleji 21%-ról 2016-ra 35%-ra nőtt.

Mára világossá vált, hogy a szakmai fejlesztésekbe történt befektetések megtérültek. A 2017/2018-as tanítási évben az egyetemi diákság 16%-át adják az arab fiatalok, ami komoly előrelépés az 1999/2000-es 8,3%-hoz képest, még akkor is, ha figyelembe vesszük, hogy Izrael népességének 21,1%-a arab. Az izraeli MIT-nek nevezett Technion arab diáksága 200%-kal nőtt 2004 óta, az

Vajon miért írnak oly keveset az amerikai sajtóban ezekről a sikerekről? Az lehet az ok, hogy az áldozatnak beállított csoport sorsának jobbra fordulásáról szóló jelentéseket az egyenlőségért folytatott harc gyengítésének fogják föl.

Hosszú még az út a teljes egyenlőségig. Az izraeli zsidók egy nem elhanyagolható része nem híve ennek, és az arabellenes diszkrimináció változatlanul problémát jelent. Az arab városokban fél évtized leforgása alatt jelentősen nőtt az erőszak – 2020-ban 96 gyilkosságot regisztráltak –, s úgy tűnik, a központi kormányzat semmit sem tesz ellene. Az incidensek túlnyomó részét arab bűnszövetkezetek számlájára írják.

Az egyik legnagyobb gond, hogy Izrael semmit sem tesz az országban élő arabok történelmének elismerése érdekében. Az arab pártoknak pedig szinte semmi esélyük nincs arra, hogy a kormányzó koalícióban részt vehessenek. 2019 végén Netanjahu kijelentette, hogy egy ilyen kormányt csak végszükség esetén tud elképzelni.

Mindezek ellenére az izraeli politika sokkal nyitottabbá vált az arab kisebbség felé, és ennek következtében az arab települések és az egyes állampolgárok helyzete sokat javult – ezt nem lehet nem tudomásul venni.

Forward – Bassa László / Szombat

SZÍNES

Oltás Izraelben: a rabbik meggyőzése hozott áttörést

Az ortodox izraeliek körében is magas már az átoltottak aránya: a rabbik megnyerése kellett ahhoz, hogy felvegyék az oltást.

Az ultraortodox zsidók 1,2 millió csoportját sújtotta leginkább a koro-

Roni Numa: az ultraortodoxok többsége betartotta a szabályokat

navírus Izraelben – a közösség korábban nemcsak nem tartotta be a vírus terjedésének lassítására hozott korlátozó intézkedések javát, hanem a vakcinát elutasító aránya is magas volt. Sok izraeli emiatt a pandémia hosszának kitolódását is az ultraortodoxok számlájára írja a Euronews tudósítása szerint. Mostanra ugyanakkor a közösségen belüli megfertőzések aránya hatalmas esést mutat, a súlyos megbetegedések száma is csökkent, és a vakcina felvételi aránya 72 százalékos, ami alacsonyabb, mint az országos 86 százalékos átlag, de még így is igen magasnak nevezhető.

A változás kulcsa a vallási vezetőkben keresendő. A közösség a rabbijaiban jobban bízik, mint az ország vezetőiben, így az is kellett, hogy az egészségügyi szolgálatok vezetői leüljenek a rabbikkal, és őket győzzék meg személyesen arról, hogy ez az egyetlen helyes út. **Ran Balicer**, a Clalit egészségügyi szolgáltató egyik képviselője is így tett, és azt is elmondta, hogyan ért el sikert.

A lényeg az volt, hogy a rabbik biztonságosnak és hatékonynak nevezzék az oltást, és javasolják, hogy a közösség tagjai beadassák azt maguknak – fogalmazott.

Februárban a közösség hatvan éven felüli tagjainak körében száz emberből egy halt meg koronavírussal: ez az izraeli társadalom egészében tapasztalható aránya hatszorosa volt. Az ultraortodoxok az izraeli társadalom 12 százalékát adják, mégis körükben következett be a megbetegedések 28 százaléka. Mostanra az arány változott, az új esetek náluk ugyanolyan gyakorisággal fordulnak elő, mint a lakosság egészénél.

Ettől azonban a lezárások még mindig problémákat okoznak a gazdaságnak, ezért pedig gyakran az ultraortodoxok korábbi magatartását

teszik felelőssé. Némelyek úgy vélik, politikai okokból nézték el hosszú ideig a szabálysértéseket a közösségnek. Sok embert dühített, hogy azok tömegrendezvényeket tartanak esküvők vagy temetések alkalmából, miközben mások betartják a gyülekezés korlátozását.

Roni Numa, az egészségügyi minisztérium ultraortodoxokért felelős akciócsoportjának vezetője szerint

ugyanakkor a többség betartotta a szabályokat ebben a közösségben is, de mivel nagy családban, sűrűn lakott környezetben élnek, ez már magában nagyobb fokú terjedéshez vezetett, ráadásul az információk nem is jutnak el olyan gyorsan az ultraortodoxokhoz, mint azokhoz, akik internetet használnak, újságot olvasnak és tévét néznek.

Infostart

Miért nincs még Izraelnek saját vakcinája?

Lassulni látszik az izraeli oltás tesztelésének üteme, a fejlesztésért felelős intézet igazgatója pedig váratlanul távozni kényszerül posztjáról.

Nagyjából egy évvel ezelőtt jelentette be a Benjámin Netanjahu miniszterelnök egy kormányülésen, hogy Izrael az első országok egyike lesz, amely koronavírussal szembeni oltóanyagot állít majd elő. Az ülésen részt vett **Smuel Sapira** professzor, az állami fenntartású Biológiai Kutatóintézet igazgatója – ő volt az, aki meggyőzte a miniszterelnököt, illetve **Naftali Benet** akkori védelmi minisztert arról, hogy az általa vezetett intézményben kezdjék el a vakcina fejlesztéséhez szükséges kutatásokat, tudtuk meg a *Kibic* cikkéből.

A Nesz Cionában található Biológiai Kutatóintézet a miniszterelnöki hivatal és a védelmi minisztérium alá tartozik. Elsődleges feladata a vegyi és biológiai támadások elleni védekező eszközök fejlesztése. De külföldi lapértécsülések szerint az intézmény laborjaiban kutyvasztják azokat a mérgeket is, amelyeket a Moszad használ ellenséges személyek likvidálásának céljából.

A vakcinát azóta sikeresen előállító nagy gyógyszergyártó cégektől eltérően az izraeli intézet nem rendelkezett korábbi tapasztalattal ilyen típusú védőoltások fejlesztésében. De az anyagi források tekintetében sem versenyezhet az állami intézmény mondjuk a Pfizer vagy más nagyobb gyógyszergyártó fejlesztésekre szánt költségvetésével.

Ennek ellenére már tavaly májusban jelentős áttörésről számoltak be a Biológiai Kutatóintézet munkatársai, amikor sikerült a koronavírussal szembe fordított ellenanyagot előállítani. Június végén arról szóltak a hírek, hogy hörccsögökön működik az izraeli vakcina. Augusztus elején pedig a védelmi miniszteri tárcát átvevő **Beni Ganc** bejelentette, hogy az ősz folyamán elkezdődhet az embereken végzett tesztelési folyamat.

A Brillife-nak elnevezett oltóanyag klinikai tesztelésének első fázisát november elején kezdték meg 80 önkéntes részvételével. Azóta a tesztelés második fázisánál járnak, de az ehhez szükséges 600 résztvevő toborzása akadályokba ütközött. Kiderült ugyanis, hogy a kísérlet alanyai nem kapják meg a védettség bizonyításához szükséges zöld igazolványt, mint a Pfizerrel beoltottak.

Ezért többen visszaléptek a tesztelésről, és félték, hogy nem fognak elég önkéntest találni a második fázisához. Végül némi közbenjárással sikerült kibővíteni, hogy a tesztalanyok is megkaphassák a zöld igazolványt, annak ellenére, hogy még nem volt bizonyított a vakcina hatékonysága, illetve a résztvevők egy része eleve placeboval volt beoltva.

Így viszont sikerült elég önkéntest toborozni a második fázisba, amely várhatóan idén augusztusban fog befejeződni. A részeredmények biztatóak, az izraeli oltóanyag egyelőre hatásosnak bizonyul a brit és a dél-afrikai variánsokkal szemben is, és biztonságosnak mutatkozik, de a végső következtetéseket csak a második fázis befejezését követően fogják levonni.

A 30 ezer ember bevonásával járó tömegteszteléses harmadik fázis csak ezután kezdődhet meg, amit már minden bizonnyal nem Izraelben fognak végrehajtani, hanem valamelyik kevésbé áttöltött ázsiai, dél-amerikai vagy afrikai országban. Már több állam is bejelentkezett, hogy szívesen részt vennének nemcsak a tesztelésben, de annak finanszírozásában is. Ezzel együtt a több hónapig elhúzódó harmadik fázist, illetve az engedélyezési folyamatokat beleszámolva, nem valószínű, hogy ez év végéig Izraelnek saját vakcinája legyen.

Nemrég ráadásul váratlanul bejelentették, hogy Sapira professzor idén májusban távozik a Biológiai Kutatóintézet éléről. Bár izraeli lapok tudni vélik, hogy az igazgató a koronavírussal szembeni oltásfejlesztés csúszásai miatt nem folytatja munkáját az intézményben, a védelmi minisztérium közlése szerint csak egy előre eltervezett váltás fog lezajlani az intézet igazgatói posztján.

Szegev Harelt beoltják a kísérleti vakcinával

Őrizni fogjuk örökségedet, a szeretet és a hit lángját!

Freiman Péter (1945–2021)

Aki el akarja hitetni velünk, hogy ez a világ rendje, annak nagyon kell igyekeznie! Egy hetvenöt és fél éves ember hónapokig ki sem lép a lakása ajtaján, annyira óvatos a járvánnyal, aztán március 19-én beoltják, április 1-én pozitívrá tesztelik, április 4-én fulladva leesik az ágyáról, április 5-én zihálva újra lefordul párnájáról a padlóra, egy órán belül mentőviszi a Nyíröbe (ugyancsak koronavírussal küzdő feleségét két nappal később úgyszintén mentő szállítja a kórházba), majd tizenkét napon át mélyaltatásban, lélegeztetőgépen kényszerül az útra készülni, honnan Földre született ember nem tért még meg soha... Jól van ez így?

Nem, Peti, nincs ez jól! Tragikus és érthetetlen, hogy elmentél, és hogy így mentél el. S bár itt most Rád emlékező sorok következnek, életünkben történt elillanásod valójában a magunkkal való őszinte szembenézést sürgeti. Mert amikor elmegy egy csupaszív bohém, egy szilárd jellemű igazmondó, egy született örömvárzó, utána nem pusztán betölthetetlen, örök úr marad, de a kiábrándító felismerés is, hogy mennyire nevelésesegek és feleslegesek a pszichológus napi harcaink meg az örökös önös érdekhajásunk. Mert miközben acsarkodunk és prüszkölünk, egyszer csak, olykor egészen váratlanul, bekopogtat ajtódon az elmúlás, és szemvillanás alatt bántóan nélkülözhető és haszontalanná válik minden, amiről mindaddig azt hittük, hogy az életünk értelmé.

El kell engednünk Peti, végtelenül becsületos és őszinte hittestvérünket, ám amikor rá emlékezünk, mindig fel kell tennünk magunknak a kérdést: mi, itt maradtok, vigyázunk-e egymásra eléggé, s őrizzük-e híven a szeretet és a hit lángját, mit drága halottunk ránk hagyott?

Aradon született, abban az évben, amelyben Európában véget ért az utolsó nagy háború. Ki gondolta volna, hogy a neheze csak utána következik? Kirúgták az iskolából, mert zsidó volt. Csellista apját ugyanezért lehetetlenítették el. Péter egy textilkereskedésben hátán hordta az embertelenül nehéz ruhabálákat a negyven kilójával, hogy legyen mit enniük. Végül a tehetsége a Kolozsvári Zeneakadémiára röpitette, de akkor meg a család otthonát nézte ki magának a hatalom. „Hétfőig ki kell költöznünk!” – jött az ukáz egy pénteki reggel. Annak a napnak az estjén Péter édesanyja kiterítve feküdt a hullaházban: néhány perc alatt elvitte egy agyvérzés.

Aztán jött a házasság, jött Paul, a fiúgyermek, és jött a rákbetegség, amely kegyetlenül elragadta Pétertől a feleségét.

A gyászidőszak leteltével Péter bebotozta az aradi zsidó hitközségre, és összetörten azt mondta: megboldul egyedül, de neki már csak zsidó asszony lehet a társa, azért van itt.

És jött Ági, a zsidó asszony, és jött húsz mesésen boldog esztendő, melyből tizenötöt Budapesten (részben két, Erdélyből hozott cicával) élt

le a Freiman házaspár.

Érzelmes, szenvedélyes ember volt Péter. Akik láttuk, tudjuk, micsoda átéléssel énekelt a Frankel Férfikarban; azt is szédítő szenvedéllyel tette, mint mindent az életében. Szünetekkel járta a koncerttermetek, a színházakat, a Margitszigetet, a Dalgályt és a Palatinust Ági oldalán, szenvedéllyel szerette a napsütést és a felesége főztjét (sólet, palacsinta!), és örült szenvedéllyel szerette a feleségét. Hogyan másképp is lehet ez egy reneszánsz ember esetében, a Teremtő nagyszívű, pajkos gyermekének az esetében?!

S ahogy az a szenvedélyes emberknél szokás, Péter az igazságtalansággal is héroszként hadakozott. Nemcsak maga körül, magában is. Vitte, cipelte a lelki sebeit éveken át, de nem pörölt, nem panaszkodott, inkább a Világ Teremtőjének irgalmát kérte azokra, akik bántották.

Magyarországra 2006-ban költöztek át, egy évre rá odaadta a csellóját egy tehetséges kisfiúnak, aki azóta már nemzetközi híru zenész. De hát mégiscsak egy százéves hangszer volt az, mely Péter keze alatt még látta Karajant vezényelni, tisztelettel tette a Veronai Arénában, és andalított a katarai emír születésnapján! Péter a nyugdíjas évek már nem a muzsikálásról szólnak, és attól fogva minden figyelmét a feleségének, a fiának és a lányunokájának szentelte. Az olaszt is azért harcolta ki magának, hogy amint lehetséges, védettségi igazolványával átmehesen a határon aradi fogorvos fiához...

Az elmúlt években, zsinagógánk főhéher mennyezete alatt, bizalmába fogadva többször is szímet vetett élete alakulásával, s beszélgetéseink végén újra és újra arra a következtetésre jutottam, hogy Péter forró szeretettel szereti furcsa és olykor érthetetlen világunkat, annak minden örömeivel és szomorúságával együtt. A napokban fölhevített egy közös ismerős, s nógatott, fogalmazzam meg egyetlen szóban, milyennek láttam Pétert (mintha meg lehetne!).

Péter odaadó volt, feletem. Odaadó gyermeke a szüleinek. Odaadó apja Paulnak. Odaadó férje Ágának. Odaadó tagja a Frankel családnak.

Azt a fügefát is odaadó szeretettel ültette Ágival, amely most elárvult, szorgos kertészét kutatva kukucska be a Freiman házaspár otthonának ablakán. Amikor április 16-án, pénteken a Nyírő egyik alsóbb emeletén lábadozó Ágit pár percre odaengedték Péter ágyához, az asszony ezt suttozta mesterséges kómában

tartott férje fülébe: „Szeretlek, várlak haza! Látnod kell a fügefát, amit ültettünk, képzeld, kirügyezett!”

Fél órával a látogatás után Péter elment. A fügefafa pedig ma már egy megözvegyült asszonynak rügyezik. Egy asszonynak, aki bár egyedül maradt, nem költözik vissza Erdélybe, mert a férje mellett akar maradni. Úgy tervezi, hogy ha életükben megosztották nyughelyüket, haláluk után se legyen ez másképp.

Addig azonban élj hosszú és tartalmas életet, Ágikánk, mert dolgoz van! Asszonyi bölcsességgel újra és újra emlékeztetned kell bennünket az emberre, aki mosolyával és kedvességével gazdagította életünket, akinek a szeméből mindig valami megmagyarázhatatlan lélekvidító huncutság tükröződött, aki ha eltévedtünk volna vele a Negev-sivatagban, az utolsó csepp vizet is bizonyosan odaadja nekünk a kulacsából.

Április 16-án mind szegényebbek lettünk ezen a hepehupás sárgolyóbi-sion. Ő azonban alighanem már az Eljövendő Világ zenekarában gyakorolja Mendelssohn D-dúr csellószonátájának nyakatekert futamait, hiába játszotta el ugyanis vagy ezerszer Kínától Amerikáig, a vérbéli muzikus Freiman Péter nemcsak az emberségnek és a jólelkűségnek, de édenkerti közönségének is odaadó művésze szeretne lenni.

Csak hát épp rá volt szükség odaát, *Avinu sebasámim?* Nem bennünket kellett volna még segítenie példamutató gerincességével ideát, a percmberkéek képmutató világában?

Igen, tudjuk, most már onnan vigyáz ránk. Mégis, olyan végtelen vidalmas Tőle a búcsú...

Dr. Nógrádi Gergely főkéntor

Holokausztúlélők emléknapja?

Ne csak a holokauszt áldozatainak, hanem a túlélőknek is legyen emléknapjuk – javasolja két zsidó közösségi vezető.

A náci haláltáborokban elpusztított zsidók emlékére hozták létre a nemzetközi holokauszt-emléknapot, melyet minden évben január 27-én, az auschwitzi lágér felszabadításának napján tartunk.

Jonathan Ornstein, a krakkói zsidó kulturális központ igazgatója és Michael Berenbaum, az Amerikai Zsidó Egyetem működő Sigi Ziering Intézet igazgatója a *The Jerusalem Post* hasábjain nemrég közzétett véleménycikkükben azt javasolták, hogy a megemlékésekre egyre fogyatkozó nemzedékről június 26-án, egy kiemelkedő holokausztúlélő születésének napján emlékezzünk meg.

A lengyel Marian Turski (Mosze Turbowicz) ezen a napon született 1926-ban. Túlélte Auschwitot és a foglyok Buchenwaldba tartó halálmenetét. A felszabadulás után Varsóban lakott, ahol bekapcsolódott a zsidó történelmi kutatásokba, a második világháborús harcok és áldozatok szövetségének munkájába, és a zsidó történelmi múzeum (POLIN) kutatásaiba.

„Mi, a következő nemzedék képviselői, találkoztunk ezekkel a csodálatos emberekkel, igyekeztünk gondjukat viselni családjaik körében, zsinagógáinkban, közösségi központjainkban. De föl kell tennünk a kérdést: vajon eléget tettünk értük? Az új emléknap a róluk szóló gondoskodás jegyében teljen” – írja Ornstein és Berenbaum az említett cikkben.

JTA – Bassa László / Szombat

Joe Biden alelnökként a 95 éves holokausztúlélő, Max Mannheimer társaságában látogatót el Dachauba 2015-ben

Fotó: Fehér Ház

Megmentette a gyermekeket, mégsem kapott Nobel-díjat

28 éve hunyt el Albert Sabin amerikai bakteriológus, orvos, a gyermekbénulás elleni vakcina feltalálója. A Sabin-cseppek használatát 1960-ban engedélyezték az Egyesült Államokban, a világon először pedig Magyarországon tették kötelezővé – bevezetése óta hazánkban járvány nem fordult elő.

1906. augusztus 26-án született az akkor az Orosz Birodalomhoz tartozó lengyelországi Bialystokban Abram Saperstein néven, zsidó családban. Tizenöt éves volt, amikor kivándoroltak az Egyesült Államokba, az állampolgárságot 1930-ban kapta meg. 1931-ben szerzett orvosi diplomát a New York-i Egyetemen, épp akkor, amikor Amerikában gyermekbénulás-járvány pusztított.

A fertőző gyermekbénulás (poliomielitisz vagy polio) járványos méreteiben a 19.

század végén jelentkezett, és a múlt század első felének legrettegettebb gyermekbetegsége lett.

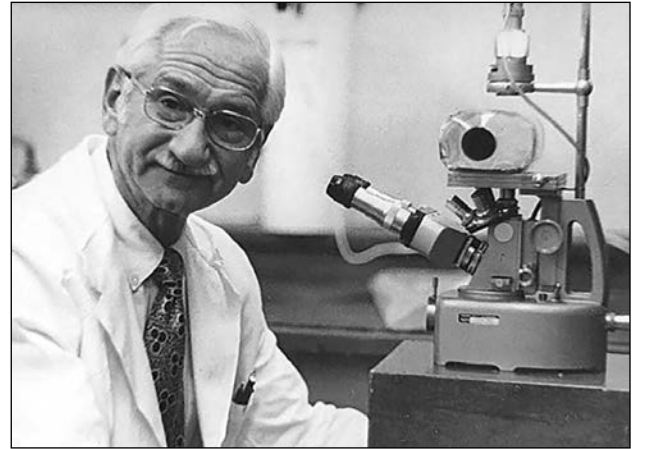
A kór elsősorban a tíz év alattiakat támadja meg, vírusa a mozgató idegsejtek megfertőzése, izombénelást okoz. Leggyakrabban a végtagok válnak mozgásképtelenné, de károsodhatnak a légzőizmok is, ilyenkor csak a mesterséges lélegeztetés, a vastüdő tudja életben tartani a beteget.

Sabin elhatározta, hogy megfékezi a kórt. 1935-től volt a Rockefeller Intézet kutatóorvosa, és elsőként sikerült a poliovírust emberi testből kivett idegszöveten szaporítania.

1939-től a Cincinnati Egyetemen tanított, és az ottani gyermekklinika fertőző betegségeket kutató részlegét is vezette. A második világháború alatt az afrikai és távol-keleti hadszíntéren harcoló katonákat pusztító betegségeket, a sárgalázat, a mocsárlázat és a japán encefalitiszt kutatta.

A háború után visszatért a járványos gyermekbénulás tanulmányozásához, és 1949-ben sikerült annak vírusát kutatásra is alkalmas mennyiségben kitenyésztenie.

A polio elleni első szérumot 1953-ban Jonas Salk kísérletezte ki, de ezt

Albert Sabin

csak injekcióban lehetett beadni, és mivel deaktivált, „halott” vírusból készült, néha nem nyújtott teljes védettséget. Sabinnak 1954-ben sikerült megalkotnia a szájon át adható vakcinát, amelyet előbb magán, majd önként jelentkező elítéltek próbált ki.

Az eljárás során a szervezetbe legyengített kórokozókat juttatnak be, amelyek fertőzést nem okoznak, de kiváltják az immunreakciót. A vírus a fertőzés kapujában, a bélcsatornában szaporodik el, így a bélfal sejtjei immunissá válnak, és a patogén vírus sem tud többé itt szaporodni. A vakcina élő kórokozót tartalmaz, így a beoltott ember környezetét ugyan megfertőzi, de ezzel immunizálja is.

A Sabin-cseppek használatát 1960-ban engedélyezték az Egyesült Államokban, a világon először pedig Magyarországon tették kötelezővé – bevezetése óta hazánkban járvány nem fordult elő.

Sabin az 1960-as években kétszer járt Magyarországon, 1965-ben a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagjává választotta.

Sabin irányította a pappataci-láz és a dengue-láz oltóanyagának kutatását, vizsgálta a vírusok elleni immunitás kialakulásának folyamatát, az idegrendszer támadó vírusok szerepét a rák kialakulásában, és módszert dolgozott ki a toxoplazmózis diagnosztizálására.

1971-ben a Cincinnati Egyetemenről vonult nyugalmába, 1974–82 között a charlestoni Dél-Karolinai Egyetem kutatóprofesszora volt. Felbecsülhetetlen eredményei ellenére a Nobel-díjat nem kapta meg, a kitüntetést a vírus tenyésztését megoldó John Endersnek ítélték oda.

A sors fintora, hogy a gyermekbénulást legyőző Sabint 1983-ban bénulással járó betegség támadta meg, életét végül csak műtéttel sikerült megmenteni.

A tudós 86 éves korában, 1993. március 3-án halt meg szívroham következtében. A nevét őröz kutatóintézet különböző fertőzőes betegségekre elleni vakcinák kutatásával foglalkozik.

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) az ezredfordulóra tűzte ki célul a gyermekbénulást okozó vírus teljes leküzdését. A cél érdekében 1995-ben kiterjesztett immunitációs programot indítottak, ennek során már az elölt vírusos, jól immunizáló vakcinát alkalmazzák.

Magyarországon a Sabin-cseppeket ellenőrző oltásként adják. A WHO 2002. június 21-én deklarálta, hogy Európa mentes a vad poliovírustól, amely azonban még jelen van a világban, de járványos méreteiben már csak három országban: Nigériában, Pakisztánban és Afganisztánban.

MTI, Múlt-kor

Ukrán hazugság a holokausztról

Az ukrán külügyi tárcánál beismerték, hogy tőlük származik az a valótlán állítás, amely szerint a holokauszt nem a német fasizmus, hanem a Szovjetunió büne, írja a ukrane.com.

A szóban forgó és kisebb botrányt kavart állítás a nemrég létrehozott ukrane.ua portálon jelent meg. Ennek anyagáért a külügyi tárca munkatársai a felelősek. A kifogásolt írás szerint az egykori Szovjetunió területén az olyan emberiség elleni bűntettet, mint amilyen a holokauszt, vagyis a zsidók tömeges megsemmisítése, nem a náci követték el, hanem a szovjet hatalom a bűnös. Állítják ezt annak ellenére, hogy a világ más részein ennek az ellenkezője az elfogadott. A portál megjegyzi, hogy a külügynél a szóban forgó, hazugságot tartalmazó írást a tiltakozás ellenére sem tüntették el a weboldalról.

KárpátHír

Dánia: vérvádas provokáció egy zsidó temetőben

Alborg dán város zsidó temetőjében vörös festékkel bekenett játékbabákat találtak tucatszámú röplappal együtt, amelyek a vérvádat hirdették.

Több, vörös festékbe mártott játékbabát találtak a temető bejáratánál és odabenn, amiket kívülről dobáltak át a falon. A falakat helyenként vörös festékkel fújták le. A rendőrség gyűlölet-bűncselekményként kezeli az ügyet, és lépéseket tett az elkövetők kézre kerítésére, közölték közösségi oldalakon.

A röplapok nagy Dávid-csillagot ábrázoltak, a Pesach címszó alatt pedig ez állt: *A zsidó vérontás újabb ünnepe*. Aláírásként a Nordfront online címe szerepelt. A szervezet a skandináv neonáci Északi Ellenállási Mozgalom (NRM) dániai frakciója.

Henrik Beck, a nyomozást vezető rendőrtiszt azt nyilatkozta az Ekstra Bladet hírszolgálatának, hogy keresik az elkövetőket. *Az incidens kapcsolatba hozható a Nordfronttal – ha csak nem mások tették, hogy rájuk tereljék a gyanút. Ezt kell kiderítenünk* – mondta.

Ugyanakkor a Nordfront a weboldalon már aznap posztjában lényegében felelősséget vállalt az akcióról: *Az NRM aktivistái a hét végén információs kampányt indítottak több városban, hogy az emberekkel*

Forrás: közösségi média

tudassák a zsidók idegen szokásait. Pesach első éjszakáján a svéd Norrköping zsinagógáját is megromgálták, ott hasonló antiszemita röpiratokat találtak.

Az NRM a világhálón hirdette: *A pesach annak az ünnepe, hogy a zsidók fölláztak Egyiptomban, és bosszúszomjasan legyilkolták a befogadó nemzet elsőszülött fiait.*

Mikkel Pedersen, a Nordfront képviselője azzal kísérlete meg a felelősséget elhárítani, hogy csoportja és az NRM egymástól független

szervezetek. Ugyanakkor hozzátette: *A Nordfront csoportban vannak cikkírók és szerkesztők, akik a webhelyet viszik, a Resistance az aktivizmust képviseli. Utóbbit természetesen hirdetjük és támogatjuk, partnerségünk szoros.*

Henri Goldstein, a dániai zsidó közösség (Mosaisk Troessamfund) elnöke szerint a vandalizmus tovább rontja az ország 8 ezer főnyi zsidóságának biztonságérzetét. *Amikor ilyenek történnek, erős a gyanú, hogy rosszabb is jöhet... Az alborgi események a klasszikus antiszemitizmus példái.*

A múlt év októberében két ember rongált meg sírköveket Randers város zsidó temetőjében.

Nick Haekkerup igazságügyi miniszter a vandalizmust fölháborító és szégyenteljes cselekménynek nevezte.

Algemeiner – Bassa László / Szombat

APRÓ- HIRDETÉS

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdenthal.hu és www.mini-implantatum.hu

Közös képviselet, társasházkezelés Budapesten! Tapasztalat, referenciák! Dr. Bíró Anna, Lőrincz Péter, 06-70-383-5004.

Színházak részére mindennemű régiségek vétele készpénzért. 0630/419-2713, antiklakberendezes.hu

Gyűjtő venne bélyeggyűjteményt, postai képes levelezőlapot. 0620/522-5690, 061/322-8439.

Elvizesedett, talajvízes, dohos, salétromos pincefal, lábazati fal, házfal utólagos falszigetelése véglegesen. Telefon: 06-20/228-0453.

Idős ember gondozását vállalom. 06-20-501-2305.

Life.hu

Gyógyszer és támogatás

Továbbra is igényelhetnek esetenkénti (nem állandó) támogatást szociálisan rászoruló betegek az alábbiakhoz:

Átlagosnál drágább (kb. 5.000 és 50.000 Ft közötti) gyógyszer beszerzése.

Magánorvosi MRI-vizsgálat elvégzettetése rosszindulatú daganat kiderítéséhez abban az esetben, ha az állami egészségügy csak késői határidőre tudja vállalni.

Részletesebb tájékoztatás a következő telefonszámon kérhető: 06-1-321-3497, lehetőleg az esti órákban.

Börtön antiszemitizmus miatt

Négy és fél hónapot kapott Alison Chabloz angliai blogger, amiért tavaly több alkalommal antiszemita megjegyzéseket tett egy internetes rádióban. Azt mondta, mindent a zsidók irányítanak, amit érdemes egyáltalán irányítani, valamint azzal vádolta őket, hogy *mániákus pszichopatákat* nevelnek a gyerekeikből, írja a Jewish News.

Azért is kapott ilyen súlyú büntetést, mert Chabloznak nem ez az első hasonló ügye. 2018-ban már 20 hetes börtönetét kapott két évre felfüggesztve, mert a holokausztot hazugságnak, Auschwitzot pedig vidámparknak nevezte. A BBC szerint akkoriban antiszemita dalokat is közzétett.

Alison Chabloz

Fotó: Tolga Akmen / AFP

Szurovecz Illés / 444.hu

Ma annyi zsidó él a világon, mint 1925-ben

Még mindig nem sikerült a holokauszt előtti létszámot elérnie a világ zsidó népességének, melynek több mint 83 százaléka jelenleg két országban él.

Az izraeli statisztikai hivatal a világ zsidó népességére vonatkozó adatokat hozott nyilvánosságra a jom hásoá, a holokauszt emléknapja alkalmából. A közleményből kiderül, hogy a zsidók száma 2019 végén 14,8 millió volt, ami megegyezik az 1925-ös évvel, írja a Ynet nyomán a Kibic.

A világ zsidóságának több mint 83 százaléka két országban, Izraelben (6,8 millió) és az Egyesült Államokban (5,7 millió) él. A fenti két országot Fran-

Alijázók fogadása Izraelben

ciaország követi 448 ezer fővel. Kanadában 393 ezer, az Egyesült Királyságban 292 ezer, Argentínában 180 ezer, Oroszországban 155 ezer, míg Németországban és Ausztráliában 118-118 ezer zsidó él.

A második világháború kitörésének idején, 1939-ben, 16,6 millió zsidó élt a világon, 449 ezren (3%) a mai Izrael területén. Izrael kikiáltásakor, 1948-ban, a világ zsidóságának száma 11,5 millió volt, ebből 650 ezer fő (6%) élt a fiatal zsidó államban.

Az Izraelben ma élő 6,8 millió zsidó a világ zsidóságának 46 százalékát teszi ki; 5,3 millióan Izraelben születtek, közel 1,5 millióan pedig más országokban: egymillióan Európában és Amerikában, 289 ezren Afrikában, 159 ezren valamelyik ázsiai országban.

A tavalyi év végén nagyjából 180 ezer holokauszt túlélő élt Izraelben.

Hírek, események röviden

– 1%. Kérjük, segítse személyi jövedelemadója 1%-ával a már igen idős (88 év feletti) Jad Vasem-kitüntetetteket, akik 1944-ben életük kockáztatásával mentették a zsidó üldözötteket. Köszönjük támogatását. **Igaz Emberekért Alapítvány.** Adószámunk: **18040094-1-42.**

– 1%. A Veszprémi Zsidó Örök-

ségi Alapítvány köszönetet mond mindazoknak, akik a 2019. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány részére felajánlották. Az így kapott 128.620 Ft-ot a „Tágul és szűkülő terek. A veszprémi zsidóság társadalom- és gazdaságtörténete” című monográfia nyomdai költségeire fordítottuk a kuratórium döntése alapján. Reméljük, hogy az elmúlt esztendő nehézségeinek dacára a 2020. évről szóló bevallásukban még többen fogják 1%-os felajánlásukat alapítványunk részére megtenni, amit előre is köszönünk. Adószámunk: **18927467-1-19.**

NAPTÁR

Május 7., péntek	Ijjár 25.	Gyertyagyújtás: 7.46
Május 8., szombat	Ijjár 26.	Szombat kimenetele: 8.59
		Újholdhirdetés
Május 11., kedd	Ijjár 29.	Jajm kippur kóton
Május 12., szerda	Sziván 1.	Újhold
Május 14., péntek	Sziván 3.	Gyertyagyújtás: 7.55
Május 15., szombat	Sziván 4.	Szombat kimenetele: 9.10
Május 16., vasárnap	Sziván 5.	Erev sovuajsz
Május 17., hétfő	Sziván 6.	Sovuajsz 1.
Május 18., kedd	Sziván 7.	Sovuajsz 2. MÁZKIR

Ez a legolcsóbb koronavírusteszt

Az ideai focimeccsek, fesztiválok megmentői valószínűleg az izraeli Sheba Medical Centre tudósai lesznek, akik nemrég kifejlesztették a jelenleg SpectraLIT néven futó tesztet.

A teszt fény és mesterséges intelligencia alkalmazásával világítja át a mintát, így 20 másodperc alatt megbízható eredményt ad – írja a Times of Israel.

A mintát nem pálcával veszik, mint a PCR-teszteknel, hanem az öblögetett, majd kiköpött szájvizet vizsgálják. Az innovatív orvostechonikai eszközt laptopoz vagy okostelefonhoz kell csatlakoztatni, az mutatja ki az eredményt.

A villámtesztet jelenleg a világ 36 kórházában próbálják ki, az eredmények szerint 95 százalékban pontos mérést mutat. Az EU orvosi eszközöket jóváhagyó testülete meg is adta neki a zöld utat, így hamarosan megkezdhetik a használatát a kontinensen.

Ez azért is biztató, mert a várhatóan mindössze 10 font, azaz körülbelül 4250 forint áron elérhető eszköz nagyon hasznos lehet tömegrendezvények esetében, hiszen azonnali eredményt hoz.

Life.hu

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek

Szövetségének lapja

1075 Budapest, Síp u. 12.

Telefon/fax: 322-2829

E-mail: ujélet@mazsihisz.hu

Főszerkesztő:

Kardos Péter

Olvasószerkesztő:

Gábor Zsuzsa

Kiadótulajdonos:

Mazsihisz

Előfizetési díjak:

Belföldön: 1 évre 4800 Ft

Külföldre 6800 Ft/év

USA és Izrael: 7500 Ft/év

Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.

OTP bankszámlaszám:

11707024-22118480

OTP SWIFT kód:

(BIC) OTPVHUHB

IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üz-

letág, előfizethető a kiadónál.

Postacsek: 11707024-22118480

Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(1)-767-8262-es számon.

Szedés, tördelés:

WolfPress Nyomdaipari Kft.

Nyomdai munkák:

mondAt Kft., www.mondat.hu

Felelős vezető: Nagy László

ISSN 0133-1353

A Moldova

Nem hinném, hogy akadna la-punk olvasói között olyan, aki nem ismeri, akinek ne lenne könyvespolcán a közel kétszáz megjelent könyve közül néhány. Moldova György az egyik legolvasottabb, legkiemelkedőbb irodalmi személyiség.

Elismerései szép számmal akadnak: Kossuth-díj, József Attila-díj kétszer is, Karinthy-gyűrű, és még sorolhatnánk. Nem mellesleg a Digitális Irodalmi Akadémia alapító tagjai közé tartozik.

Ezek az adatok tudhatók, és sok egyéb is.

Mégis, ez alkalommal Moldova Györgynek olyan kérdéseket szeretnék feltenni, amelyek segítségével talán új dolgokra is fény derülhet. Remélem, ezáltal közelebb jutunk hozzá, jobban megértjük ezt a barátságos és kedves embert, aki a humorban sem ismer tréfát.

Íme a kérdések:

– Kérem, vegyen részt egy időutazáson. Amikor még kamasz volt, a szüleivel élt. Milyen vágyai, tervei, lehetőségei voltak a jövőjéről?

– Az irodalom szeretete, a kíváncsiság, az önkifejezés e módja mikor érintette meg?

– Környezete miként reflektált első megjelent írására? Ki volt-e közeve az az út, amely a mához vezetett?

– A több mint egyéves pandémia, a csend, a bezártság újabb ötleteket adott vagy nagyon rosszul érintette, érinti?

– Lehetséges, hogy egy új kötet témájává válik?

– És a válaszok:

Köszönöm, hogy megkerestek, mindig is megtiszteltetésnek vettem, ha a lapjuk kíváncsi volt rám, és igyekeztem tehetségem szerint a legpontosabban válaszolni a kérdéseikre, ha lehetséges, némi humorral fűszerezve.

Most elnézésüket kérem, de nem vagyok csúcsformában, családi gyászom és az általános helyzet miatt.

13 kötetben, több mint 3 ezer oldalon írtam meg az önéletrajzomat, úgy gondolom, hogy nem nagyon

szorul kiegészítésre. Gyerekkoromban a családom mély nyomorban élt, távol állt tőlem a feltörésnek a gondolata is. Csak a felszabadulásnak köszönhetem, hogy mód nyílott erre. Valamiféle tehetség viszonylag hamar megmutatkozott bennem, korán megtanultam a betűket, és már az első elemiben meglepetést keltettek az írásaim.

Aki többet szeretne tudni, megkérem, olvassa el az Utolsó tölteni kötetet.

Egy proli zsidó fiú előtt kevés lehetőség kínálkozott.

Egy filozofitizmussal nem valószínű ismerősöm azt mondta, hogy a zsidó gyerekek tollal a kezükben születnek. Én csak egy voltam a sok közül, talán annyiban különböztem tőlük, hogy az írást minden más fölé helyeztem egész életemben.

Azt hiszem, a bátyám után én voltam a második, aki értelmiségi pályára fordult, s be kell ismernem, hogy szerencsém volt. Utamat számos támogatóm segítette, közülük elsőnek Kardos Györgyöt, a Magvető Könyvkiadó igazgatóját említeném, de vele egy sorban barátomat, Urbán Tamást, a jelenlegi kiadómat is.

Első írásom 1955-ben jelent meg a Csillag című folyóiratban, és kedvezően fogadták. Ez annak is

Moldova: beléptem a 88. évembe, nagy csodákra már nem vagyok képes

köszönhető, hogy az emberek szeretnek sokat várni az újonnan jelentkezőktől, legyen szó sportolóról, művésztől, íróról. Annál csak egy dolgot szeretnek jobban: csalódni bennük. Nekem is részem volt mind a kettőben.

Beléptem a 88. évembe, nagy csodákra már nem vagyok képes, de az írás lelki higiéniám része maradt, a járvány időszakában is folytattam. Nemsokára befejezem azt a könyvet, amelyet elhunyt feleségemről írtam. Nincsenek előttem távolabbi kötetek.

Záró gondolatként megjegyzem, köszönöm a kedves tévedését, de az Ön által említett 200 könyvből alig százat írtam.

Az interjút készítette:

gáljuli

Olimpia 2036: sportdiplomataák Berlin és Tel-Aviv közös rendezését szorgalmazzák

Két német sportdiplomata szerint Berlinnek és Tel-Avivnak közösen kellene megpályáznia a 2036-os olimpia megrendezését.

Richard Meng, a Német Olimpiai Társaság (DOG), valamint Frank Kowalski, a 2018-as berlini Atlétikai Európa-bajnokság ügyvezető igazgatója, a szervezőcsoport vezetője a Berliner Morgenpost német lapnak adott nyilatkozatában fejtegette ki véleményét. Kiemelték: az 1936-os berlini olimpiát a náci rezsim rendezte, a német és az izraeli város viszont ezzel lehetőséget kapna arra, hogy megmutassák: az eltelt száz évben mennyi minden változott. Ez egyelőre vízió, nem több – hangsúlyozták. Hozzátették: Berlin és Tel-Aviv két liberális szellemű és lüktető világváros, amelyek közös szerepvállalása más szellemiséget, valamint a jelenen túli perspektívát fejez ki.

Csak óvatosan az oltással!

Egy ismerős megkapta második oltását az oltóközpontban. Hazafelé menet azt vette észre, hogy mályagosan lát. Otthon felhívta az oltóközpontot, hogy tanácsot kérjen, kell-e orvoshoz vagy kórházba mennie. Azt tanácsolták, hogy NE menjen se orvoshoz, se kórházba. Viszont azonnal térjen vissza az oltóközpontba! A szemüvegéért, amit ott felejtett. Másnap a szomszéd már elmondta mindenkinek, hogy a szomszédja megvakult az oltás után! És a híre csak terjedt, csak terjedt...

Zuroff: Én vagyok az egyetlen zsidó, aki imádkozik a náci jó egészségéért

Efraim Zuroff zsidó történész, a Simon Wiesenthal Központ jeruzsálemi vezetője több évtizede üldözi a náci háborús bűnösöket és az európai zsidók gyilkosait. Pályáját Adolf Eichmann 1961 áprilisában kezdődött pere indította el – számolt be a Guardian.

Hatvan éve ezen a napon kezdődött Jeruzsálemben az évszázad egyik legjelentősebb büntetőpere. A náci háborús gépezetének kiemelkedő figuráját a kilenc hónapig tartó tárgyalássorozat után bűnösnek találták. Adolf Eichmann, az SS vezetőjét, a zsidók tömeges elpusztításának egyik ötletgazdáját 1962-ben felakasztották, ezzel ő lett az egyetlen személy, akit az ország története során kivégeztek, olvasható a Híradó cikkében.

Hatvan éve 12 évesen a televízió képernyőjén keresztül követte az Eichmann-pert Efraim Zuroff, aki a mai napig élénken emlékszik a történetekre.

A per nemcsak Eichmannról, hanem a holokausztról is szólt. Akkor először kaphattak szót a túlélők – mondta a lapnak.

Ő maga is ekkor halott először a soáról, bár nagybátyját Litvániában megölték a világháború alatt.

Zuroff egész életét arra tette fel, hogy felkutassa a bűnösöket. Ő lett az egyik legismertebb és legelhivatottabb náci-vadász. Négy évtized alatt több mint 3000 gyanúsított nevét adta át 20 ország hatóságainak.

Mintegy 75 évvel a világháború után a még életben lévő bűnösök már jóval 90 év felett járnak. A vádemelések lassúsága miatt sokan megússzák a felelősségre vonást, mert addigra meghalnak.

Én vagyok az egyetlen zsidó, aki imádkozik a náci jó egészségéért – mondta Zuroff a Guardiannek.

Az elkövetett bűnök nem évülnek el, és az idős kor sem biztosíthat védelmet, véli a történész, aki szerint az áldozatok családjai miatt is kötelességük az elkövetők felelősségre vonása. Amikor elkövték ezeket a bűnöket, akkor még nem voltak betegek, esendőek – hangsúlyozta.

A Simon Wiesenthal Központ legnagyobb sikerének azt tartja, hogy 1998-ban sikerült börtönbe juttatni Dinko Sakicot, a jasenovaci lágér egykori parancsnokát, akit 67 éves korában kétezer zsidó ember haláláért 20 évre ítélték.

Adolf Eichmann helyettesét, Alois Brunner SS-kapitányt nem sikerült törvény elé állítani. Az egyik legkeresettebb náci 98 évesen halt meg Damaszkuszban, ahol az ötvenes évek óta élt álnéven, Háfez el-Aszad néhai, majd fia, Bassár el-Aszad jelenlegi elnök vendégszeretettel élvezte.

Jelenleg egy angol nyelvterületen élő 97 éves litván nőt próbál bíróság elé állítani. Zuroff ismeretei szerint az idős asszony még tinédzserként zsidó csecsemőket gyilkolt meg brutális kegyetlenséggel, akik a szomszédjai voltak. Néhány hónappal ezelőtt már nyomom volt, de a vírushelyzet megakasztotta a kutatást.

Lakosságárányosan Litvániában volt a legmagasabb a holokauszt áldozatainak száma. Az ország 220 ezer zsidó állampolgárából 212 ezret megöltek a világháború alatt. A gyilkosságok nagy részét helyiek követték el – állítja. A túlélők ezért pontosan tudják, hogy kik a bűnösök.

Zuroff felderítő munkájának köszönhetően idén két ember ellen indult háborús bűnök vádjával eljárás Németországban, egy 95 éves és egy 100 éves, náci múlttal rendelkező férfi ellen.

„Égő zsidó” gyertyát árusítanak Lengyelországban

Lengyelországban is vannak antiszemita. Mindig is voltak, nem is kevesen, de azért a háború után valamennyire kordában tartották őket. Persze volt olyan időszak, amikor maga az állam gerjesztette az antiszemitizmust. Lásd 1968-ban az állam és az állampárt – LEMP – vér nélküli pogromját, amikor adminisztratív eszközökkel néhány nap alatt emigrálásra kényszerítették a megmaradt zsidóságot. Most a fenti „égő zsidóval” áldoznak az antiszemitizmus oltárán.

...és ideje van a nevetésnek

– Azért hoztam el önhöz a férjemet, professzor úr, mert azt mondják, ön kiváló diagnosztika. Csak azt szeretném megkérdezni: ön még sohasem tévedett? Annyi esetet hall az ember, hogy valakit vesebajjal kezeltek, és mégis tüdőrák vitte el.

– Sose aggódjon, asszonyom! Akit én vesebajjal kezelek, az vesebajban is hal meg.

Mi az, amit nem szeretnél a sebészorvosodtól hallani a műtőben:

- Nővérke, aláírta a beteg a szervadományozásról szóló nyilatkozatot?
- Ne aggódjon, azt hiszem, elég éles.
- Mindenki álljon meg ott, ahol van! Kiesett a kontaktilencsém.
- A francba, megint kiment a lámpa!
- Hozd vissza! Rossz kutya!

Kiborultak a jeruzsálemi állatkert látogatói

A gyerekek megdöbbenek, a szülők felháborodtak azon, hogy a jeruzsálemi Bibliai Állatkert egyik oroszlánja a látogatók előtt fogyasztotta el ebédjét. Az állatkertnek magyarázkodnia kellett a történet miatt.

Egy izraeli újságíró videóra rögzítette, amint a Jeruzsálemben található Bibliai Állatkertben egy oroszlán éppen a látogatók szeme láttára fogyaszt el egy fehér nyulat. A felvétel háttérben hallatszódik a bámszokó szülők és gyerekek értetlenkedése a látottak miatt, olvasható a Kibicben.

Ázsiai oroszlán a jeruzsálemi Bibliai Állatkertben

Fotó: Wikipedia

A videót az alábbi szöveggel osztották meg a Twitteren:

A Bibliai Állatkert ma National Geographicnek képzelte magát. A gyerekek, akik ideértek, döbbenet nézték végig, hogyan fal fel egy oroszlán nyulat fényes nappal... a szülők is megdöbbenek.

Az intézmény közleményben magyarázta a történeteket. Eszerint a veszélyeztetettnek számító ázsiai oroszlánok egy világméretű mentőprogram részeként élnek Jeruzsálemben. A táplálékul szolgáló állatok már nem élnek, amikor az állatkert egy külső beszállítótól megkapja őket.

Az oroszlánok rendszerint a közönségtől elzárt helyen fogyasztják el a táplálékukat, most azonban egyikük magával cipelte az ebédet a látogatók elé, amit valószínűleg nem lett volna szerencsés megpróbálni elvenni tőle. A Twitteren a kommentelők egy része megjegyezte, nem kellene sokkot okoznia annak, hogy az oroszlánok húst esznek. (JTA)